

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל

להסדר בין לשכת עורכי הדין לבין עורכי דין החברים בה

1. פתח דבר

בפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, להסדר שבין לשכת עורכי הדין בישראל (להלן: "הלשכה") לבין עורכי דין החברים בה, לעריכת מבצע שיכונה "מבצע צוואה" במסגרתו יגבו עורכי הדין המשתתפים במבצע סכום מקסימלי שנקבע על ידי הלשכה כשכר טרחה עבור עריכת צוואה (להלן: "מבצע צוואה").

לאחר שבחנתי את ההסדר על כבילותיו, כמו גם את השפעתן האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי הכבילות אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק המושפע מן ההסדר, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים"), בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. ההסדר והרקע לו

לשכת עורכי הדין מבקשת להציע לחבריה ליטול חלק ב"מבצע צוואה". על פי תקנון המבצע, עורכי הדין החברים בה, אשר ייטלו חלק במבצע, יציעו לכלל האוכלוסייה הבוגרת בישראל (בני 65 ומעלה) עריכת צוואה במחיר מקסימלי שלא יעלה על ₪ 1,500 (כולל מע"מ) לצוואה עבור אדם בודד ו- ₪ 2,250 (כולל מע"מ) עבור צוואה הדדית. המבצע הינו וולונטרי ותעריפיו אינם מחייבים את החברים בה, שלא יבחרו להשתתף בו. על פי תקנון המבצע, תוקף המבצע המתוכנן הוא לחודשיים בלבד, וקיימת אפשרות כי תקופת המבצע תוארך בחודש נוסף. יצויין כי בעבר ניתן פטור על ידי הממונה למבצע דומה למבצע מושא בקשת פטור זו (להלן: "החלטת הפטור הקודמת")¹.

3. השפעת ההסדר על התחרות

ככל הסדר בין מתחרים הכולל הסכמה על המחיר שיגבה מהצרכן, גם ההסדר הנוכחי עלול לפגוע בתחרות בין הצדדים לו ובין לבין צדדים אחרים, וסעיף 2(ב) לחוק ההגבלים העסקיים אף קובע חזקה חלוטה כי

¹ ראו - החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין חברי לשכת עורכי הדין לעורכי הדין החברים בה; 2004 הגבלים עסקיים 5000697.

הוא עלול לעשות כן. כמו כן, בנסיבות הענין, מדובר בהסדר כובל על-פי סעיף 5 לחוק ההגבלים העסקיים, בהיותו קו פעולה של איגוד עסקי.²

החשש התחרותי המתעורר נוכח הסכמה בין מתחרים על גביית תעריף מקסימלי הינו כי התעריף המקסימלי ייהפך לתעריף קבוע ואחיד, או אפילו תעריף מינימלי, וכי עצם קביעתו תסייע למתחרים בשוק להתאים או לתאם ביניהם גביית מחיר על-תחרותי. הדבר עשוי איפוא להביא להעלאת מחירים וצמצום השירותים הניתנים לציבור.³

לטענת לשכת עורכי הדין, תכליתו של ההסדר המוצע הינה הנגשת שירותים משפטיים, ובענייננו שירותי עריכת צוואות, עבור הציבור הרחב והרצון לעודד את הציבור לערוך צוואות כדן.

בנסיבות הענין מצאתי כי פוחתת עוצמת החשש התחרותי המתעורר כתוצאה מן ההסדר, וזאת לאור מספר טעמים. ראשית, מדובר במבצע לתקופת זמן קצרה ומוגבלת, הנעה בין חודשיים לשלושה, אשר קהל היעד שלו אף הוא מוגבל ללקוחות מעל גיל 65 בלבד. שנית, מן המידע שבפני עולה כי התעריף שנקבע במבצע נמוך מן המחיר הממוצע הנגבה בשוק עבור עריכת צוואה לאדם מן היישוב.

נוכח האמור, הגעתי לכלל מסקנה כי אין במבצע כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בשוק המושפע מן ההסדר וכי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה.

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

פרופ' ד"ר גילה

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ג' אב תשע"ד
30 יולי 2014

² ראו – החלטת הפטור הקודמת וכן החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין חברי לשכת עורכי הדין לעורכי הדין החברים בה; 2013 הגבלים עסקיים 500418 – ובהערות השוליים המופיעות שם.

³ ראו למשל – החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין דובק בע"מ ל-32 סיטונאים; 2009 הגבלים עסקיים 5001546.